

Odběr zimní měli z podložek

Proč se měl vyšetřuje

Z plošného vyšetření měli se zjistit, jak byly úspěšné zásahy proti roztočům Varroa. Také je nutno věnovat stále větší pozornost místům, kde by se mohli vyskytnout roztoči rezistentní vůči nasazeným léčivům.

Ve zkušební laboratoři v Dole si můžete objednat vyšetření na varroázu i na mor z jednoho vzorku. Vyšetření je součástí " Zásad zvýšení účinnosti stávajícího systému tlumení varroázy při zvýšeném riziku přemnožení roztočů Varroa destructor", text je na www.svscr.cz (zdraví zvířat/prevence a tlumení varroázy včel)

Termín odběru vzorků zimní měli.

Po posledním ošetření (fumigací nebo aerosolem) je potřeba počkat minimálně týden a pak je nutné vyčistit podložky a na dno je vrátit. Prodleva je nutná proto, že roztoči zasažení při ošetření ještě pár dní padají ze včel, plástů a rámků na dno. Měl se pak shromažďuje na podložkách na dnech úlů minimálně měsíc, zpravidla od poloviny prosince do poloviny ledna. **Podložky musí pokrývat celé dno.** Měl se odebírá jako každoročně od 15. ledna do 15. února.

Postup odběru

Při odběru je třeba získat všechnu měl, napadanou na podložku na dně. Není přípustné odebírat měl přímo ze dna pouze jejím vymetáním. Na podložky padá v zimě jednak měl, ale i mrtvolky včel. Mrtvolky se v tomto případě nevyšetřují, proto je třeba z měli mrtvé včely odstranit. Je-li na podložce jen několik mrtvolek, vyberou se snadno. Při větším množství včel v měli je nejvhodnější všechnu měl z podložky přesypat přes mřížku nebo cedník s dostatečně velkými oky, aby propadli roztoči.

Vysušení vzorku

Je nezbytně nutné, měl po odběru vysušit, aby neplesnivěla. Měl nejlépe uschne na novinách při běžné teplotě. Nesušte měl na topení. Jinak se vosk ohřeje a slepí. Pokud měl zůstane v hručkách, nelze z ní zjistit skutečný počet roztočů.

Vhodné obaly

Vysušené vzorky sesypeme do obalů. Zavedené jsou **kelímky od jogurtů** a podobných produktů, uzavřené **prodyšnou tkaninou**, která je fixována nejlépe gumičkou. Kelímky se dobře přepravují v kartonových platech, ve kterých se expedují do prodejen.

Velmi se osvědčily papírové **tubusy s uzávěry**. Vzorky v nich neplesniví a měl se z nich nesype. Pro vyšetření měli **na varroázu i mor** jsou tyto obaly nezbytné, pro běžné vyšetření na varroázu je doporučujeme také. Tubusy si můžete objednat ve Výzkumném ústavu včelařském mailem nebo i telefonicky. Cena je 10,-Kč/ kus

Značení obalů

Obal označte číslem vzorku podle seznamu, jménem chovatele, názvem stanoviště a počtem včelstev. Číslo vzorku musí odpovídat číslu na seznámech. Čísluje se průběžně za celou zásilku, aby se jedno číslo neobjevilo vícekrát. Protože se někdy shromažďují vzorky současně v několika obvodech, je možné každému obvodu přidělit jinou řadu čísel. Příklad: Horní Lhota - vzorky 1-17, Dolní Lhota - vzorky 51-68, Prostřední Lhota – vzorky 101-123.

Zcela nevhodné obaly

- plastové nebo papírové sáčky a obálky
- plastové nebo kovové krabičky
- obaly přelepované různými páskami

V takových obalech měl zplesniví nebo tvoří hrudky, je slepená, případně slisovaná. Výsledek vyšetření takové měli je velmi nepřesný, pokud lze vzorek vůbec vyšetřit.

Odevzdávání vzorků

Vzorky se odevzdávají pověřenému pracovníkovi místní Základní organizace Českého svazu včelařů. Tento pracovník rovněž určí termín a místo, kde se vzorky odevzdávají. Při předání vzorků je dobrá příležitost zkontrolovat, zda odevzdávané množství měli odpovídá počtu včelstev na stanovišti a případně sjednat nápravu. **Povinnost odevzdat vzorky platí i pro včelaře, kteří ve Svazu organizováni nejsou.**

Seznamy vzorků

Ke vzorkům je nutné dodat jejich seznam v takové formě, aby na něj mohly být dopsány výsledky vyšetření.

Na seznámech musí být jméno, adresa a telefon kontaktní osoby, kam posíláme výsledky

K vytvoření tohoto seznamu můžete použít některou z těchto předloh:

- 1) Tištěný formulář "Příloha návrhu na vyšetření" - máte od loňska, zasíláme na požádání
- 2) Elektronickou předlohu tohoto formuláře, kterou si můžete stáhnout ve formátu <priloha navrh.doc> nebo <priloha navrh.XLS> z naší internetové stránky

<http://www.beedol.cz/zkusebni-laborator/>

- 3) Sestavu z databáze "evidence ZO" firmy formsoft.cz - pro podrobnosti kontaktujte dodavatele programu

Upozornění - od letošního roku se používá stejná příloha pro vyšetření měli na varroázu i na mor. (Staré zásoby lze dopotřebovat).

POZOR ZMĚNA:

- **pokud tisknete seznamy z počítače a nemáte možnost tisku na samopropisující papíry, stačí vytisknout seznam na běžný papír a poslat v jednom vyhotovení. Klasické uhlové kopíráky již neposílejte. Laboratoř si seznamy nakopíruje v potřebném počtu sama.**
- pokud vyplňujete seznamy ručně a máte od nás samopropisující formuláře, zašlete nám 3 kopie jako v minulých letech

Vyšetření na varroázu a mor včelího plodu z jednoho vzorku.

Laboratoř VÚVč Dol může provést z jednoho vzorku zimní měli současně vyšetření na varroázu i na MOR VČELÍHO PLODU za dodržení těchto pravidel:

- **Obaly se vzorky** měli určené na vyšetření varroázy a současně moru včelího plodu musí být řádně označeny nápisem "TAKÉ MOR".
- **Seznam vzorků na mor napište zvlášť na další výrazně označený seznam. U nového společného formuláře označte požadované vyšetření (vpravo nahoře) tak, že škrtnete co se nehodí.** V seznamu na mor i v seznamu na varroázu musí být uvedeno totéž číslo, jako je na vzorku, tedy číslo vzorku, který je určený pro oba rozborů bude jak v příloze na vyšetření na varroázu, tak i v příloze na vyšetření na mor. V seznamu na mor nebudou tedy všechna pořadová čísla.
- **Dva seznamy jsou nutné!** Nestačí připsat ke vzorku na seznamu pro vyšetření na varroázu "také mor". Vzorky na mor se zpracovávají v jiné části laboratoře, seznamy musí být dvojmo.
- **Výsledky dostanete nadvakrát. Jeden protokol na varroázu, druhý na mor.** Protokoly se většinou nezasílají současně, protože vyšetření na mor trvá řadu dní.
- **U společných vzorků je naprosto nutný doprovodný dopis,** kde uveďte, že posíláte vzorky na obojí rozbor a uveďte, na jakou adresu chcete poslat protokoly s výsledky těchto vyšetření.
- **Napište také, proč chcete rozbor na mor (kočování, prodej atd.)**

Placení vzorků

Veškeré vyšetření **varroázy** budeme fakturovat opět Krajským veterinárním správám. Proto je nutné opatřit si ke vzorkům žádanky příslušného veterinárního inspektorátu. Někde stačí potvrzení seznamu vzorků razítkem inspektorátu a podpisem veterináře, žádanka může být i hromadná pro více

základních organizací. O detailech rozhodují veterináři. Opozdilcům budeme výsledky účtovat vyšší sazbou. **Kdo nedodá žádanku, zaplatí vyšetření**

Vyšetření **moru** si platí buď chovatel nebo je součástí nějakého placeného projektu. V doprovodném dopisu nám vždy sdělte fakturační a zasilací adresu pro fakturu (pokud je jiná než fakturační).

Opět platí, že o detailech rozhodují veterináři.

Pokud odesíláte vzorky měli do akreditované laboratoře Výzkumného ústavu včelařského, adresujte jen na tyto adresy:

Výzkumný ústav včelařský
Dol 94
252 66 Libčice nad Vltavou
tel.: 220 940 480, 220 941 259
(varroáza i mor)

Výzkumná stanice včelařská
Na Návsí 29
750 02 Přerov - Žeravice
tel.: 581 211 362
(pozor, jen varroáza)

Vyšetření měli na varroázu i mor provádějí vedle laboratoří VÚVč i laboratoře některých státních veterinárních ústavů a některé další akreditované laboratoře.

Cena za vyšetření ve VÚVč

Varroáza z měli:

Hromadné zásilky vzorků se společnými seznamy (3 a více kusů): 25 Kč/vzorek + poštovné
(Pro rok 2010 hradí stát prostřednictvím KVS)

Ceny platí pro vzorky došlé v období od 15.1. do 1.3., v ostatních obdobích roku účtujeme přírážku 100 % k této ceně.

Mor včelího plodu z měli:

Cena za vzorek (celý rok): 440 Kč

Pokud není domluveno jinak, protokoly s výsledky posíláme na dobírku.

Ing. Marcela Vořechovská, RNDr. Pavel Krieg, CSc, Ing. Dalibor Titěra, CSc
VÚVč Dol

Akreditovaná zkušební laboratoř č. 1203